

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА І ХОРЕОГРАФІЇ
КАФЕДРА ХОРЕОГРАФІЇ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ
“ 01 Вересня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МИСТЕЦТВО БАЛЕТМЕЙСТЕРА

для студентів 3 курсу

галузі знань 02 Культура і мистецтво

спеціальності 024 Хореографія

освітнього рівня першого (бакалаврського)

освітньо-професійної програми Хореографія (за видами)

Київ – 2023

Розробники: Людмила Андрошук, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри хореографії Факультету музичного мистецтва і хореографії Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладач: Людмила Андрошук, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри хореографії Факультету музичного мистецтва і хореографії Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри хореографії
Протокол від 28 серпня 2023 року № 11

Завідувач кафедри

Людмила АНДРОШУК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 024.00.01
Хореографія (за видами) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Гарант освітньої програми

Тетяна МЕДВІДЬ

Робочу програму перевірено _____

Заступник декана з

науково-методичної та навчальної роботи _____ Інна ТКАЧЕНКО

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р _____ (_____), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

На 20__/20__ н.р _____ (_____), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

На 20__/20__ н.р _____ (_____), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

На 20__/20__ н.р _____ (_____), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

1. Опис предмета навчальної дисципліни.

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни за формами навчання
	Денна
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання	Українська
Загальний обсяг кредитів/годин	15/450 год.
Курс	3
Семестр	5/6
Кількість змістових модулів з розподілом:	2
Обсяг кредитів	5 (3/2)
Обсяг годин, в тому числі:	150 (90/60)
Аудиторні	48/24
Модульний контроль	6/4
Семестровий контроль	30/-
Самостійна робота	6/32
Форма семестрового контролю	екзамен/-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Дисципліна «Мистецтво балетмейстера» є профільною в системі професійної підготовки майбутніх хореографів. Ця дисципліна, базується на знаннях, сформованих під час вивчення інших теоретичних та практичних дисциплін та передбачає їх використання студентами під час створення творчого проєкту – хореографічної композиції.

Метою курсу є високоякісна хореографічна підготовка студентів до створення хореографічних композицій в різних стилях, видах та жанрах хореографічного мистецтва, формування балетмейстерського світобачення.

Головним завданням курсу мистецтва балетмейстера є формування професійного підходу до створення хореографічних композицій в процесі постановочної діяльності. Студент повинен ознайомитися з основними етапами

балетмейстерської діяльності, основними законами та прийомами постановки хореографічного твору, оволодіти знаннями, уміннями, прийомами та навичками постановки хореографічного твору.

У результаті вивчення студенти здобувають наступні компетентності:

Інтегральна компетентність

- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в хореографії, мистецькій освіті, виконавській діяльності, що передбачає застосування певних теорій та методів хореографічного мистецтва і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Фахові компетентності:

- СК04 Здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової хореографічної діяльності (виконавської, викладацької, балетмейстерської та організаційної).
- СК06 Здатність використовувати і розробляти сучасні інноваційні та освітні технології в галузі культури і мистецтва.
- СК11 Здатність здійснювати репетиційну діяльність, ставити та вирішувати професійні завдання, творчо співпрацювати з учасниками творчого процесу.
- СК14 Здатність забезпечувати високий рівень володіння танцювальними техніками, виконавськими прийомами, застосовувати їх як виражальний засіб.

3. Результати навчання за дисципліною.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні:

- РН09 Володіти термінологією хореографічного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом;
- РН11 Використовувати інноваційні технології, оптимальні засоби, методики, спрямовані на удосконалення професійної діяльності, підвищення особистісного рівня володіння фахом;

- РН16 Аналізувати і оцінювати результати педагогічної, асистентсько-балетмейстерської, виконавської, організаційної діяльності;
- РН19 Знаходити оптимальні виконавські прийоми для втілення хореографічного образу.

Навчання з дисципліни «Мистецтво балетмейстера» відбувається у формі лекційних, практичних занять, самостійної роботи, модульних контрольних робіт та семестрового контролю.

4. Структура навчальної дисципліни.

Назва змістовних модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		лекції	міні-арії	актичні	лабораторні	дивідуюльні	
Змістовий модуль 1 Створення сюжетної хореографічної композиції							
Тема 1 Етапи побудови хореографічного твору.	1	1					
Тема 2 Образ у хореографічному творі	1	1					
Тема 3 Підготовчий етап створення хореографічної композиції	10			10			
Тема 4 Постановка хореографічної композиції на обрану тему.	42			36			6
Модульний контроль	6						
Семестровий контроль	30						
Разом за 3 семестр	90	2		46			6
Змістовий модуль 2 Безсюжетна хореографія							
Тема 1	26	2		8			16

Підготовча робота над композицією з безсюжетною хореографією.							
Тема 2 Постановка хореографічної композиції на безсюжетній основі.	30			14			16
Модульний контроль	4						
Разом за 4 семестр	60	2		22			38
Разом за рік	150	4		68			38

5. Програма навчальної дисципліни

I Змістовий модуль.

Створення хореографічної композиції

Тема 1. Етапи побудови хореографічного твору.

Лекція:

План:

1. Тема, ідея хореографічної композиції.
2. Програма (лібрето), композиційний план.
3. Основні закони драматургії та їх застосування в хореографії.
4. Малюнок танцю – складова частина композиції.
5. Музика в хореографічному творі. Співпраця балетмейстера з композитором.
6. Жест і рух – еволюція в мистецтві.

Тема 2. Образ у хореографічному творі.

Лекція:

План:

1. Поняття «образ» у мистецтві.
2. Поняття «хореографічний образ».
3. Образність хореографічного тексту та підтексту.
4. Використання в народно-сценічній хореографії персоніфікації, символіки, алегорії, гіперболи, літоти.

5. Герой як центральний елемент художнього твору.
6. Аналіз кращих зразків світової хореографії.

Тема 3. Підготовчий етап створення хореографічної композиції.

Практичне заняття:

План:

1. Вибір теми та визначення ідеї хореографічної композиції.
2. Створення лібрето.
3. Підбір музичного матеріалу.
4. Створення сценарно-композиційного плану.
5. Презентація майбутнього хореографічного твору.

Тема 4. Постановка хореографічної сюжетної композиції на обрану тему.

Практичне заняття:

План:

1. Драматургія хореографічної дії.
2. Архітектонічні частини хореографічної дії.
3. Загальний аналіз.
4. Постановка хореографічного тексту.
5. Постановка та аналіз хореографічних малюнків та взаємодій між виконавцями.
6. Постановка та аналіз хореографічного наповнення номеру.
7. Відпрацювання вивченого та поставленого матеріалу.

II Змістовий модуль

Безсюжетна хореографія

Тема 1. Підготовча робота над композицією з безсюжетною хореографією.

Лекція:

План:

1. Вибір теми безсюжетної хореографії.
2. Підбір музичного матеріалу.

3. Композиційний план.
4. Взірці безсюжетної хореографії.

Практичне заняття:

План:

1. Видові, жанрові, стилістичні особливості лексичної основи.
2. Художнє рішення. Костюми, грим, реквізит, бутафорія.
3. Сценографія, сценічне світло.

Тема 2. Постановка хореографічної композиції на безсюжетній основі.

Лекція:

План:

1. Особливості створення безсюжетної хореографічної композиції.
2. Використання символізму в сучасній хореографії.
3. Комплексне художнє рішення хореографічного твору.
4. Приклади використання символізму в творах видатних балетмейстерів світу.

Практичне заняття:

План:

1. Тактовий розклад обраного музичного матеріалу.
2. Написання та аналіз архітектоніки до власної безсюжетної хореографічної композиції.
3. Постановча робота.
4. Потановчий процес з виконавцями.
5. Композиційна побудова твору.
6. Відпрацювання вивченого матеріалу.

Критерії оцінювання практичного заняття

10 балів – студент досконально володіє термінологією та вдало застосовує її в методичному поясненні при постановці хореографічного твору. Визначає можливі помилки у виконанні танцівника, орієнтується в способах їх усунення. Швидко подає лексичний матеріал, а виконавець відтворює програмний матеріал; виконання вивченої лексики на високому рівні.

9 балів – студент допускає незначні помилки при подачі та виконанні лексичної основи композиції, аналізує та виправляє помилки допущені в процесі практичного виконання руху, виконавець чітко відтворює задану кординацію руху.

8 балів – Студент на достатньому рівні демонструє підготовлений текст танцю , сценічно та методично вірно виконує лексику, допускає помилки при виконанні, але швидко реагує на зауваження та виправляє їх.

7 балів – Студент на достатньому рівні демонструє і танцювальні комбінації. Пластичні мотиви відповідають вимогам виконання медочичного та технічного характеру. Проявляє достатній рівень пояснення, а танцівник -запам'ятовування навчального матеріалу.

6 балів – Студент допускає помилки в виконаному завданні, не завжди знає структуру танцювальної комбінації, аналізує та знаходить причинні наслідки, які впливають на загальний результат виконання руху.

5 балів –Подача руху та лексичних утворень руху студентом має цілісну структуру, проте має методичні та технічні порушення при виконанні комбінацій. Рівень виконавської майстерності артиста на слабкому рівні.

4-3 бали – Виконання та подача танцювальних комбінацій на низькому рівні. Допущені помилки при їх виконанні, що не відтворюють поставлені хореографом завдання.

2- бали – Студент не готовий до постановчого процесу, не знає програмного матеріалу.

1 бал – Студент присутній на парі, але практично не працює.

6. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№ п/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Семестр 5		Семестр 6	
			Модуль 1		Модуль 2	
			Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
1.	Відвідування лекційних занять	1	1	1	1	1
2.	Відвідування практичних занять	1	23	23	11	11
3.	Робота на практичних заняттях	10	23	230	11	110
4.	Виконання самостійної роботи	5	1	5	2	10
5.	Виконання модульної роботи	25	3	75	2	50
	Разом			334		182
<p>Максимальна кількість балів: За п'ятий семестр – 334 За шостий семестр – 182</p>						
<p>Розрахунок коефіцієнта: За п'ятий семестр: $334/60 = 5,5$ За шостий семестр: $182/100 = 1,82$</p>						

6.1 .Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль I		
Створення сюжетної хореографічної композиції		
Тема 2 Образ у хореографічному творі	Презентація	5
Змістовий модуль II		
Безсюжетна хореографія		
Тема 1	Складання композиційного плану	5

Підготовча робота над композицією з безсюжетною хореографією.		
Тема 2 Постановка хореографічної композиції на безсюжетній основі.	Презентація проєкту	5
<i>Разом: 38 год.</i>	<i>Разом: 15 балів.</i>	

Критерії оцінювання самостійної роботи студента

5 балів – студент повністю виконав завдання самостійної роботи. Виконане завдання відповідає вимогам та має чітку та цілісну структуру.

4 бали – завдання, що винесене на самостійне опрацювання виконане повністю, проте має незначні помилки, які не впливають на загальний результат. Визначає помилки, та чітко формує причині наслідки.

3 бали – завдання самостійної роботи виконане на середньому рівні. Відслідковуються помилки, які впливають на загальне сприйняття виконаного завдання.

2 бали – студент знає завдання самостійної роботи, проте не демонструє його практичну чи не знає його теоретичну частину.

1 бал – студент не виконав завдання самостійної роботи.

6.2 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

На 5 семестр заплановано 3 модульні контрольні роботи; на 6 семестр – 2 модульні контрольні роботи.

Модульна контрольна робота № 1, 2, 3

Форма:

1. Тестова контрольна робота. Максимальна кількість балів – 25.
2. Презентація творчого проєкту (сюжетна хореографія) – 25.
3. Практичний показ. Максимальна кількість балів – 25.

Завдання: продемонструвати власно створену хореографічну композицію.

Модульна контрольна робота № 4, 5

4.Тестова контрольна робота. Максимальна кількість балів – 25

5.Практичний показ. Максимальна кількість балів – 25.

Завдання: продемонструвати власно створену хореографічну композицію.

Критерії оцінювання МКР №3 та МКР №5

Кількість Балів	Роз'яснення
23-25 балів	Студент на високому художньому рівні демонструє створену хореографічну композицію, сценічно та методично вірно виконує лексику. Емоційно передає образ (якщо він передбачений завданням), використовуючи засоби сценічної виразності. Чітко та впевнено виконує рухи в гармонійному поєднанні з музичним матеріалом. Лібрето, композиційний план та архітектоніка композиції виконані правильно, згідно вимог. Аналіз музичного матеріалу докладний та структурований.
19-22	Студент на достатньому рівні демонструє створені хореографічну композицію. Пластичні мотиви відповідають вимогам виконання методичного та технічного характеру. Чітко та впевнено виконує рухи в гармонійному поєднанні з музичним матеріалом. Допущені помилки при написанні лібрето, проте студент аналізує та виправляє їх.
15-18	Студент допускає незначні помилки в виконаному завданні, аналізує та знаходить причинні наслідки, що впливають на загальний результат. Створене лібрето має технічні порушення.
10-14	Створені студентом хореографічні композиції мають цілісну структуру, проте наявні методичні та технічні порушення при побудові номеру. Рівень виконавської майстерності на слабкому рівні. Лібрето написане згідно вимог, проте композиційний план та архітектоніка створені з помилками, що впливають на загальний результат.

7-9	Композиція представлена студентом має низький рівень. Допущені помилки при виконанні комбінацій, що не відтворюють поставлені завдання. Не зміг написати лібрето, композиційний план та архітектоніку до створених хореографічних композицій.
1-6	Студент не знає програмного матеріалу. Не зміг створити хореографічні композиції відповідно до програмних вимог.

7.Форма проведення семестрового контролю

Форма семестрового контролю – екзамен (5 семестр). Практичний показ відеопроєкту авторської хореографічної композиції

До складання екзамену допускаються студенти, які впродовж семестру виконали

всі види робіт, передбачені навчальним планом та робочою програмою навчальної

дисципліни «Мистецтво балетмейстера» 3 курс, і які за результатами проміжного

контролю сумарно набрали не менше 35 балів. Студенти, які набрали менше ніж 35 балів, до екзамену не допускаються.

Орієнтовний перелік завдань:

1. Презентувати проєкт (відеопроєкт) авторської хореографічної композиції.

Критерії оцінювання:

40-30 балів. Постановка студента відповідає вимогам навчальної програми. На основі здобутих танцювальних знань, вмінь та навичок, самостійно та на високому рівні здійснює постановочно-творчу діяльність. При побудові хореографічного твору студент дотримується основних законів драматургії з урахуванням специфіки лексичної основи, що відповідає напрямку хореографії. Засобами хореографічного мистецтва розкриває зміст твору, використовуючи принципи хореографічної виразності. Музичний матеріал твору відповідає напрямку та драматургії хореографічного твору. Застосовує широкий спектр інструментаріїв постановки номеру.

29-19 балів. Постановочна робота здійснена на достатньому рівні. Студент в своїй роботі розкриває загальні етапи роботи балетмейстера. Драматургія номеру має незначні помилки та відхилення від основної дії. Образи, що використані в хореографічному творі розкриті частково. Лексичний матеріал побудований з урахуванням напрямку хореографії, але не повністю розкриває зміст номеру. Спектр інструментаріїв використаний балетмейстером на достатньому рівні.

18-9 балів. Постановка хореографічного твору студента виконана на низькому рівні. Основні етапи побудови хореографічного твору виконані з помилками, що порушують цілісність сприйняття номеру. Пластична основа танцю частково відповідає загальній концепції твору, виконується не чітко та не музично. Образи, що використовує постановник не розкриті засобами хореографічної виразності. Музичний матеріал, що використовує постановник не розкритий засобами пластичного рішення.

8-1 бал. Студент на слабкому рівні демонструє власну постановку. Хореографічний твір поставлений з грубими помилками основних законів драматургії хореографічного твору. Номер не розкриває зміст та ідею, обрану постановником ні в лексичному, ні в драматургічному співвідношенні. Музичний матеріал не відповідає ідеї номеру, використана лексика йде в розріз з загальним сприйняттям твору.

8.Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінка
A	90-100 Балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками.
B	82-89 Балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81 Балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок.
D	69-74 Балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68 Балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь).
FX	35-59 Балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання.
F	1-34 Балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни.

9.Навчально-методична карта дисципліни «Мистецтво балетмейстера»

Разом: 150 год., практичні заняття – 68 год., лекції -4 год., самостійна робота – 38 год., модульний контроль – 10 год., семестровий контроль -30 .

Модулі	5 семестр				6 семестр	
	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II	
Назва модуля	Створення хореографічної композиції				Безсюжетна хореографія	
Кількість балів за модуль	334				182	
Теми лекцій	Етапи побудови хореографічного твору <i>(відвідування – 0,5 балів) Всього – 0,5 балів</i>	Образ у хореографічному творі <i>(відвідування – 0,5 балів) Всього – 0,5 балів</i>			Підготовча робота над композицією з безсюжетною хореографією. <i>(відвідування – 1 бал) Всього – 1 бал</i>	
Теми практичних занять			Підготовчий етап створення хореографічної композиції. <i>(відвідування – 1 бал) 10 балів за роботу Всього – 55 балів</i>	Постановка хореографічної композиції <i>(відвідування – 1 бал) 10 балів за роботу Всього – 198 балів</i>	Підготовча робота над композицією з безсюжетною хореографією. <i>(відвідування – 1 бал) 10 балів за роботу Всього - 44 бали</i>	Постановка хореографічної композиції на безсюжетній основі. <i>(відвідування – 1 бал) 10 балів за роботу Всього – 77 балів</i>
Самостійна робота	-	-	5 балів	-	5 балів	5 балів
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота № 1, 2, 3 (<i>тестовий контроль – 25 балів, презентація - 25 балів, практичний показ – 25 балів, разом – 75 балів</i>)				Модульна контрольна робота № 3,4 (<i>тестовий контроль – 25 балів, практичний показ – 25 балів, разом – 50 балів</i>)	
коефіцієнт	334/60 = 5,5				182/100 = 1,8	

7.Рекомендована література

Основна (базова) література:

1. Колногузенко Б.М. Мистецтво балетмейстера . Х.: ХДАК, 2007. 85 с.
2. Кривохижа А. М. Мистецтво балетмейстера. Навчально- методичний посібник для студентів педагогічних навчальних закладів. Умань: Візаві, 2020. 145 с.

Додаткова література:

1. Андрощук Л. М. Хореографічне втілення образу України (з досвіду роботи з творчим студентським колективом). *Актуальні питання мистецької освіти та виховання : науковий журнал* : вип. 1 (9). Суми : ФОП Цьома С. П., 2017. С. 3-12.
2. Андрощук Л. М. Роль курсу «Мистецтво балетмейстера» в підготовці майбутнього вчителя хореографії в системі хореографічно-педагогічної освіти. *Сучасні стратегії розвитку хореографічної освіти* : матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Умань, 16 березня 2017 р.). Умань : ФОП Жовтий О. О., 2017. С. 3–9.
3. Василенко К.Ю. Лексика українського народно-сценічного танцю / Василенко К.Ю. – [3-тє вид]. – К.: Мистецтво, 1996. – 496 с.
4. Верховинець В. Теорія українського народного танцю / Василь Верховинець. – К.: Мистецтво, 2008. – 150 с.
5. Герц І., Мова Л., Кебас О., Бойко О., Журавльова А. Сучасний танець: шляхи творчого вдосконалення: навчальний посібник. Київ : Видавничий центр КНУКіМ, 2021. 241.
6. Гуменюк А.І. Українські народні танці / Гуменюк А.І. – К.: Наукова думка, 1969. – 418 с.
7. Зайцев Є.В. Основи народно-сценічного танцю / Зайцев Є.В. – Вінниця: Нова книга, 2009. – 413 с.
8. Казковий світ Василя Сухомлинського у творчості студентів факультету мистецтв (досвід проектної діяльності): навч.-метод. посіб. / уклад. Андрощук Л. М. та ін. Умань : ВПЦ «Візаві», 2019. 283 с.

9. Колногузенко Б.М. Види мистецтва та хореографії. Х.: ХДАК, 2009. 140 с.
10. Колногузенко Б.М. Сольний танець. Х.: ХГАК, 2006. 28 с.
11. Колногузенко Б.М. Хореографічна сюїта: методичні матеріали з курсу “Мистецтво балетмейстера”. Х.: ХДАК, 2007. 106 с.
12. Колногузенко Б.М., Макарова І. І. Сучасний танець та методика його викладання: конспект лекцій для студентів хореографічних відділень мистецьких та педагогічних вищ. Навч. Зак. II-IV рівня акредитації. Харків: Слово, 2015. 137 с.
13. Колногузенко Б.М. Хореографічна композиція: методичний посібник з курсу «Мистецтво балетмейстера». Харк. Держ акад. культури. Х.: ХДАК, 2018. 208 с.
14. Енська О. Ю., Максименко А. І., Ткаченко І. О. Композиція танцю та мистецтво балетмейстера. Навчальний посібник для педагогічних університетів, закладів вищої освіти культури і мистецтв. Суми : ФОП Цьома С. П. 2020. 157 с.
15. Лань О. Мистецтво балетмейстера: хореографія великої форми: навчально-методичний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. – 198 с.
16. Литвиненко В.А. Зразки народної хореографії. К.: Альтерпрес, 2008. 467 с.
17. Марко Ю.М. Хореографічний фольклор східного регіону Чернівецького регіону. Чернівці: Друк Арт, 2009. 104 с.
18. Тараканова А.П. Танцюйте з нами. Вінниця: Нова книга, 2010. 159 с.
19. Туркевич В. Хореографічне мистецтво України в персоналіях. К.: Інтеграл, 1992. 224 с.